

YLIOPISTOKIRJASTOJEN NEUVOSTON TYÖVALIOKUNNAN KOKOUS

Aika: Perjantai 2. syyskuuta 2005, klo 10.20-13.10
Paikka: Helsingin yliopiston hallintorakennus, 1. krs kokoushuone
Hallituskatu 4
Osallistujat: Ari Muhonen (pj.), Ulla Nygren, Kaisa Sinikara, Mirja Iivonen,
Kristiina Hormia-Poutanen (asiantuntija)
Poissa: Kai Ekholm, Jarmo Saarti
Sihteeri: Marja Malmgren, TKK

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.20.

Asialistan ulkopuolella Kristiina Hormia-Poutanen kertoi lyhyesti määräaikaisen suunnittelijan virkaan tulleista hakemuksista. Irma Reijosen siirryttyä Opetusministeriöön Anne Luoto-Halvarin sijaiseksi Helsingin yliopisto hakee suunnittelijaa ajalle 1.9.2005 – 11.2.2006. Määräaikaan mennessä (22.8.) virkaan tuli 18 hakemusta. Hakijoista 6 haastatellaan (5 haastateltu 2.9. mennessä). Kristiina Hormia-Poutanen ja Ari Muhonen keskustelevat ehdokkaista tarkemmin. Valinta tehdään mahdollisimman pian.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Tietokartta

Puheenjohtaja kertoi Tampereella 26.8. pidetystä Tietokartta-seminaarista. Seminaariin liittyneessä paneelissa keskusteltiin Tietokartan tulevaisuudesta. Käytetyt puheenvuorot sekä yleinen suhtautuminen hankkeeseen olivat olleet pääosin myönteisiä. Myös epäileviä mielipiteitä kuultiin.

Todettiin, että hankkeen onnistuminen edellyttää kirjastonjohtajien sitouttamista tavoitteisiin sekä suunnittelijan (koordinaattorin) palkkaamista jatkotyötä varten. Tällä hetkellä hankkeen rahoitus riittää lokakuulle 2005, jatkorahoitus on auki. Opetusministeriöstä on saatu tieto mahdollisesta siirtomäärärahasta, joka kohdistetaan kirjasto-, museo- ja arkistosektoreiden kehittämishankkeisiin. Mikäli OPM:n rahaa saadaan, sitä voitaisiin käyttää suunnittelijan palkkaamiseen vuodeksi 2006, muussa tapauksessa kulut tulevat jaettavaksi yliopistokirjastojen kesken. Puheenjohtajan mukaan vielä ei ole tiedossa miten OPM rahan jakaa, onko kyseessä avoin vai suljettu haku. Irma Reijonen OPM:stä on pyytänyt toistaiseksi vasta ehdotuksia hankkeiksi ja niiden toteutustavoiksi.

Merja Hyödynmaan pesti hankkeen suunnittelijana jatkuu lokakuun loppuun 2005. Keskusteltiin pestin muuttamisesta osa-aikaiseksi syyskuun alusta, jolloin suunnittelija olisi käytettävissä vuoden loppuun saakka. Järjestely sopii

Tampereen yliopiston kirjastolle, mutta asiasta pitää sopia Merja Hyödynmaan kanssa. Keskusteltiin hankkeen suunnittelijan sijoituspaikasta (HYK vai muu) vuonna 2006. Asiaa käsitellään Kuopiossa 10.11. pidettävässä neuvoston kokouksessa.

Keskusteltiin tallennusalustaan liittyvistä kysymyksistä. Todettiin, että tällä hetkellä alustaan liittyvät asiat ja aikataulut ovat vielä avoinna. Kirjastot kaipaisivat erityisesti tietoa siitä, milloin tallennusalusta saadaan käyttöön. Esa-Pekka Keskitalo on luvannut selvittää asiaa.

Lisäksi esillä oli kysymys, miten paljon Tietokartta teettää työtä kirjastoissa. Todettiin, että tämä on kirjastokohtaista. Puheenjohtaja käytti esimerkkinä TKK:n kirjastoa, jossa Tietokartta perustuu hyllyluokitukseen ja näin ollen siitä ei aiheudu kovin suurta lisätyötä.

Päätökset:

- Merja Hyödynmaa jatkaa hankkeessa osa-aikaisena suunnittelijana vuoden loppuun, mikäli työaikajärjestelyt sopivat hänelle.
- Kokopäiväinen suunnittelija (koordinaattori) palkataan vuodeksi 2006. Rahoitus pyritään saamaan OPM:stä (siirtomääräraha) tai kulut jaetaan yliopistokirjastojen kesken.
- Työvaliokunta valmistele hankkeen jatkosta esityksen Kuopiossa 10.11. pidettävään neuvoston kokoukseen. Tavoitteena on saada päätös yliopistokirjastojen sitoutumisesta hankkeeseen ja siitä aiheutuviin mahdollisiin kustannuksiin.
- Päätettiin muuttaa hankkeen nimi Kokoelmakartta-hankkeeksi ohjausryhmän esityksen mukaisesti.

4. Rahoitus selvitys

Kaisa Sinikara esitteli rahoitus selvityksen suunnitteluryhmän työn tuloksia (liite 1). Ryhmään kuuluvat Kaisa Sinikara (koollekutsuja), Arja-Riitta Haarala, Eeva-Liisa Lehtonen ja Maria Schröder. Ryhmä on kokoontunut kaksi kertaa.

Ehdotuksena on kirjastonjohtajille suunnatun käynnistysseminaarin järjestäminen sekä rahoitus selvityksen teettäminen tehtävään kutsuttavalla henkilöllä tai opinnäytetyönä. Todettiin, että seminaarin järjestämisellä ja selvityksen tekemisellä on kiire. Keskusteltiin seminaarin mahdollisesta ajankohdasta ja kytköksistä laatu- ja arviointiseminaareihin. Päädyttiin siihen, että on syytä järjestää oma seminaari, jonka ajankohta voisi olla loka-marraskuun vaihteessa ja joka näin myös tuottaa materiaalia myöhempiä seminaareja varten. Keskusteltiin selvitystyön sisällöstä ja mahdollisista työn tekijöistä. Edellytyksenä on kirjastoalan erittäin hyvä tuntemus. Selvityksen tekemiseen kuluu arviolta yhteensä noin 3-6 kk ja se on mahdollista tehdä myös osissa. Esimerkkinä nimistä esillä oli TKK:n entinen ylikirjastonhoitaja Sinikka Koskiala. Rahoitus selvitystyölle pyritään saamaan OPM:stä.

Päätökset:

- Käynnistysseminaari järjestetään loka-marraskuussa 2005. Ryhmä huolehtii seminaarijärjestelyjen suunnittelusta ja eteenpäinviemisestä.

- Ari Muhonen tiedustelee Irma Reijoselta mahdollisuuksia saada OPM:stä rahoitusta selvityksen teettämiseen (kesto max 5 kk).
- Kannatettiin selvityksen tekijän hankkimista kutsumismenettelyllä. Päätös kutsumismenettelystä tehdään sähköpostitse tai viimeistään seuraavassa kokouksessa.

5. Arviointisuunnitelma

Ulla Nygren kertoi 20.1. asetetun työryhmän työn tuloksista. Ryhmään kuuluu Nygren (kokoonkutsuja), Jarmo Saarti, Kaisa Sinikara sekä Mirja Iivonen ja sen tehtävänä on laatia suunnitelma arvioinnin kehittämishankkeeksi. Ryhmä on järjestämässä yliopistokirjastojen johtajille suunnattua seminaaria, jossa tullaan paneutumaan kirjastojen toiminnan laadun arviointiin. Alustava salivaraus on tehty, päivä on 10.1.2006. Työryhmä tulee esittämään konkreettisen suunnitelman arvioinnin kehittämishankkeeksi lokakuun puoliväliin mennessä.

6. Keskustelu yliopistokeskusten kirjastoista

Kristiina Hormia-Poutanen (liite 2) kertoi FinELibin käynnissä olevasta selvityksestä koskien lisensoidun aineiston käyttöoikeuksia yhteiskirjastoissa. Selvitystä varten on koottu työryhmä, jossa on edustajia yhteistoimintaa koordinoivista organisaatioista. Tavoitteena on löytää ratkaisuja yhteiskirjastojen asiakaspalveluongelmiin. Asiaan liittyviä neuvotteluja on käyty myös OPM:n kanssa. Ehdotuksena on myöntää yhteiskirjaston henkilökunnalle tunnukset kirjaston kaikkien asiakasorganisaatioiden aineistoihin. Keskusteltiin yhteiskirjastojen asiakkaiden erilaisista aineistotarpeista ja aineistojen käyttölisensseihin liittyvistä kysymyksistä. Selvitystyö jatkuu FinELibin piirissä.

7. SFX-instanssien lisähankinta

Kristiina Hormia-Poutanen selosti SFX-instanssien tilannetta. Tällä hetkellä monet jakavat SFX-instanssin. Ehdotuksena on useampien instanssien hankkiminen keskitetyllä rahoituksella. Ehdotus sai keskusteluissa kannatusta. Asiaa tullaan käsittelemään neuvoston kokouksessa Kuopiossa.

8. Verkoston strategian uudistaminen

Verkoston strategia tullaan uudistamaan vuonna 2006, nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2007. Keskusteltiin uuden strategian aikajanasta, sisällöstä ja painotuksista. Esillä oli myös kysymys tulisiko strategialla olla ulkopuolinen vetäjä.

Päätökset:

- Ari Muhonen valmistelee asian käsiteltäväksi Kouvolan ja Kuopion kokouksissa.

9. Yhteislainauksesta

Linnea2-konsortio on pyytänyt neuvostolta lausuntoa koskien yhteislainausta (Universal Borrowing, UB). Neuvosto asetti kokouksessaan 9.5.2005 työryhmän Ari Muhonen, Arja-Riitta Haarala ja Mirja Iivonen pohtimaan yhteislainauksen toteutumismahdollisuuksia. Ari Muhonen esitteli työryhmän pohdinnan tulokset.

Ryhmä esittää UB:n ottamista yliopistokirjastojen (mukaan lukien varastokirjasto) työkaluksi, ehdotus toimintamalliksi on esitetty liitteessä 3. Keskusteltiin toimintamallin yksityiskohdista.

Keskustelut ja kommentit koskien liitettä 3:

- Mallissa asiakas palauttaa lainan kotikirjastoon. Kommettina oli, että palautus tulisi olla mahdollista tehdä myös suoraan lainakirjastoon.
- Mallissa suositetaan, että yhteislainasta peritään asiakkaalta palvelumaksu kattamaan lainauksesta aiheutuvia kuluja. Myöhästyneestä palautuksesta tulisi periä sakkomaksu. Keskusteltiin maksujen clearing-järjestelmästä ja siitä voisiko kotikirjasto periä ja pitää maksut, koska summat pieniä. Ehdotettiin, että yhteislainauksen sakkomaksun suuruus olisi kaikissa kirjastoissa sama. Todettiin, että palvelu- ja sakkomaksujen perimisen periaatteista sekä rahaliikenteen järjestämisestä tulisi keskustella ennen toiminnan aloittamista.

Päätökset:

- Päätettiin, että Ari Muhonen lähettää työryhmän esityksen (liite 3) kirjastonjohtajille kommentoitavaksi. Samalla selvitetään kirjastonjohtajien mielipide koskien maksujärjestelyjä.

Asian käsittely jatkuu Linnea2-konsortior ryhmässä.

10. Ilmoitusasiat

- Otaniemessä pidettiin yliopistokirjastojen julkaisukokous 15.5. Oulu on valmis järjestämään seuraavan kokouksen toukokuussa tai syys-lokakuussa 2006. Puheenjohtaja kannatti kokouksen ajankohdaksi toukokuuta.
- Puheenjohtaja esitti pohdittavaksi ajatuksen yliopistokirjastoille suunnatun OA-seminaarin järjestämisestä.
- Kirjastonjohtajien päivät pidetään Kouvolassa 13.-14.10. Päivien yhteydessä järjestetään kirjastosektorien työvaliokuntien yhteiskokous. Valmisteluista vastaa tällä kertaa erikoiskirjastojen työvaliokunta.

11. Muut asiat

Kristiina Hormia-Poutanen kertoi, että Ruotsin kansalliskirjaston Bibsam on järjestämässä 6.10. informaatiolukutaito-aiheisen seminaarin (http://www.kb.se/BIBSAM/kursokonf/ovriga/livslange_student.htm), jonne on pyydetty puhuja Suomesta. Aiheena on informaatiolukutaito Suomessa (kansallinen näkökulma). Keskusteltiin mahdollisesta puhujasta. Esillä olivat nimet Anne Lehto ja Kaisa Sinikara. Sovittiin, että Lehto ja Sinikara keskustelevat asiasta ja sopivat kumpi pitää esityksen.

Lopuksi keskusteltiin lyhyesti FinELib aineistojen kustannuksista.

12. Seuraava kokous

Työvaliokunnan seuraava kokous pidetään kirjastonjohtajapäivien yhteydessä Kouvossa 13.10. Tarkempi ajankohta selviää myöhemmin.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.10.

LIITTEET:

- LIITE 1: Rahoitus selvitys valmistelu (Kaisa Sinikara, Arja-Riitta Haarala, Maria Schröder, Eeva-Liisa Lehtonen)
- LIITE 2: Yhteiskirjastotyöryhmä (Kristiina Hormia-Poutanen)
- LIITE 3: Yhteislainauksen käyttöönotosta (Ari Muhonen, Arja-Riitta Haarala, Mirja Iivonen)